

LEGE
privind piața produselor petroliere*

nr. 461-XV din 30.07.2001

Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.40-49/82 din 10.02.2017

Republicat: Monitorul Oficial al R.Moldova nr.76/342 din 22.04.2003

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.107/821 din 04.09.2001

* * *

C U P R I N S

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

[Articolul 1.](#) Incidența prezentei legi

[Articolul 2.](#) Noțiuni principale

[Articolul 3.](#) Participanții la piața produselor petroliere

[Articolul 4.](#) Formarea prețurilor la produsele petroliere principale de tip standard

[Articolul 5.](#) Protecția drepturilor și intereselor legitime ale consumatorului de produse petroliere

Capitolul II
ATRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE
PE PIAȚA PRODUSELOR PETROLIERE

[Articolul 6.](#) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică

[Articolul 7.](#) Autoritățile abilitate cu dreptul de a acorda licențe și autorizații de import al motorinei

[Articolul 8.](#) Drepturile autorității abilitate cu dreptul de a acorda licențe și autorizații de import al motorinei

[Articolul 9.](#) Transparența informației

[Articolul 10.](#) Bugetul Agenției

[Articolul 11.](#) Administrarea Agenției

Capitolul III
ACORDAREA DE LICENȚE

[Articolul 12.](#) Genurile de activitate pentru care se eliberează licențe

[Articolul 13.](#) Condiții generale de activitate pe piața produselor petroliere

[Articolul 14.](#) Condiții speciale de acordare a licențelor

[Articolul 15.](#) Eliberarea, reperfectarea licenței și eliberarea duplicatului acesteia

[Articolul 16.](#) Suspendarea și reluarea valabilității licenței

[Articolul 17.](#) Retragerea licenței

Capitolul IV
IMPORTUL ȘI EXPORTUL (REEXPORTUL) PRODUSELOR PETROLIERE

[Articolul 18.](#) Importul produselor petroliere

[Articolul 19.](#) Importul de motorină pentru consum propriu

[Articolul 20.](#) Eliberarea și retragerea autorizației de import al motorinei

[Articolul 21.](#) Exportul (reexportul) produselor petroliere

Capitolul V

TRANSPORTUL ȘI PĂSTRAREA PRODUSELOR PETROLIERE

[Articolul 22.](#) Transportul produselor petroliere

[Articolul 23.](#) Păstrarea produselor petroliere

Capitolul VI

COMERCIALIZAREA PRODUSELOR PETROLIERE

[Articolul 24.](#) Comercializarea produselor petroliere

[Articolul 25.](#) Comercializarea cu ridicata a produselor petroliere

[Articolul 26.](#) Comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale și a gazelor lichefiate

Capitolul VII

EVIDENȚA ȘI DĂRILE DE SEAMĂ. LITIGIILE ȘI RĂSPUNDEREA

[Articolul 27.](#) Evidența produselor petroliere

[Articolul 28.](#) Soluționarea litigiilor și răspunderea participanților la piața produselor petroliere

Capitolul VIII

DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE

[Articolul 29.](#)

[Articolul 30.](#)

[Anexă](#) Cerere pentru acordarea autorizației de import al motorinei

Notă: În textul legii, sintagma „Ministerul Economiei” se substituie cu sintagma „Ministerul Economiei și Infrastructurii”, conform [Legii nr.79 din 24.05.2018](#), în vigoare 15.06.2018

Notă: În cuprinsul legii, textul „Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” se substituie cu textul „[Legea nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător”, conform [Legii nr.185 din 21.09.2017](#), în vigoare 27.10.2017

Notă: Legea a fost republicată în Monitorul Oficial nr.40-49/82 din 10.02.2017 cu toate modificările și completările introduse, dându-se articolelor o nouă numerotare.

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Scopul prezentei legi constă în formarea unui cadru organizatoric, juridic și economic pentru asigurarea securității economice a țării și reglementarea importului, transportului, depozitării și comercializării produselor petroliere pe piața internă, ca produse strategice, cu un regim special de activitate.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Incidența prezentei legi

(1) Sub incidența prezentei legi cade activitatea de import, transport, depozitare și comercializare a produselor petroliere, având ca scop crearea unor condiții favorabile pentru relațiile de pe piața internă a produselor petroliere, aprovizionarea fiabilă a consumatorului cu produse petroliere de calitate,

dezvoltarea concurenței loiale și protecția drepturilor și intereselor legitime ale consumatorului.

(2) Raporturile care apar în cadrul aprovizionării cu produse petroliere a consumatorului special sînt reglementate de prezenta lege și de acte normative speciale.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

participant la piața produselor petroliere – importatorul, transportatorul, depozitarul, vânzătorul cu amănuntul și consumatorul de produse petroliere;

furnizor – agent economic de la care importatorul achiziționează produse petroliere;

importator – participant la piața produselor petroliere, care importă produse petroliere, fapt consemnat la trecerea frontierei vamale a Republicii Moldova, care le depozitează și le comercializează cu ridicata;

import – regim vamal în care mărfurile introduse pe teritoriul vamal al Republicii Moldova preiau statutul de marfă introdusă în circuitul economic numai după ce au fost vămuite;

transportator – agent economic care dispune de mijloace de transport specializat și transportă cu ele produse petroliere în teritoriul vamal al Republicii Moldova;

vînzător cu amănuntul – agent economic care comercializează cu amănuntul produse petroliere;

cumpărător cu ridicata – agent economic, inclusiv consumator special, care cumpără produse petroliere în scopul consumului sau al revînzării;

consumator special – consumator al cărui mod de asigurare cu produse petroliere se stabilește și prin acte normative speciale;

produse petroliere – petrolul și derivatele lui: benzina, motorina, kerosenul, gazul lampant, petrolul turboreactor, combustibilul pentru cuptoare, gazele lichefiate, păcura, uleiurile și lubrifiantii;

produse petroliere principale – benzina și motorina;

produse petroliere principale de tip standard – benzina COR 95 și motorina, fără denumire comercială, care corespund specificațiilor tehnice minime prevăzute de Regulamentul cu privire la depozitarea și comercializarea cu ridicata, prin sistem automatizat, a produselor petroliere identificate, aprobat de Guvern;

depozit petrolier – depozit destinat depozitării și păstrării produselor petroliere;

genuri de activitate ale participanților la piața produselor petroliere – importul, comercializarea cu ridicata și cu amănuntul a produselor petroliere;

clauză suplimentară a licenței – condiție specială prevăzută de lege, inclusă în licență, care stipulează obligațiile titularului ei;

situație excepțională – situație care duce la creșterea bruscă a consumului de produse petroliere principale generată de calamități naturale, epidemii, epizootii, catastrofe tehnogene, acțiuni militare și/sau de scăderea bruscă a importului unor astfel de produse în urma degradării conjuncturii de pe piața lor externă ori din alte motive exterioare;

intensitate medie zilnică a comercializării produselor petroliere – volumul mediu al vânzărilor zilnice de produse petroliere dintr-o anumită perioadă;

plată regulatorie – plată anuală, stabilită importatorilor de produse petroliere, al cărei quantum se aprobă anual;

autorizație de import al motorinei – act permisiv, eliberat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, care confirmă dreptul producătorului agricol, înregistrat ca persoană juridică, de a efectua import de motorină pentru consum propriu în calitate de carburant pentru utilaj, transport sau tehnică agricolă, utilizate nemijlocit în activitatea agrară.

[Art.2 completat prin [Legea nr.96 din 24.08.2021](#), în vigoare 01.09.2021]

[Art.2 modificat prin [Legea nr.302 din 30.11.2018](#), în vigoare 01.01.2019]

[Art.2 modificat prin [Legea nr.288 din 15.12.2017](#), în vigoare 01.01.2018]

Articolul 3. Participanții la piața produselor petroliere

(1) Participanți la piața produselor petroliere pot fi persoanele juridice care sînt titulari de licență,

excepție făcînd consumatorul, și care au reședință în Republica Moldova.

(2) Participanții la piața produselor petroliere beneficiază de drepturi egale, indiferent de tipul de proprietate și de forma juridică de organizare. Este inadmisibilă favorizarea unor participanți prin acordarea de înlesniri neprevăzute de lege, precum și limitarea directă sau indirectă a drepturilor și intereselor legitime.

(3) Participanții la piața produselor petroliere sînt în drept să înființeze asociații, uniuni și alte forme de asociere în scopuri ce nu contravin legislației, inclusiv reglementărilor liberei concurențe.

Articolul 4. Formarea prețurilor la produsele petroliere principale de tip standard

(1) Prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard se stabilesc de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în baza Metodologiei de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere.

(2) Se permite comercializarea cu amănuntul a altor tipuri de produse petroliere principale decât cele pentru care sunt stabilite prețurile maxime doar cu condiția vânzării la aceeași stație de alimentare și a produselor petroliere principale de tip standard.

(3) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică stabilește prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard în fiecare zi lucrătoare, acestea fiind valabile cu începere de la ora 00:01 pentru ziua/zilele următoare zilei în care au fost stabilite. Prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard, inclusiv valorile indicatorilor rezultați din formula $(PL \times CV)$, ale cotei TVA, cotei accizelor, marjei comerciale specifice și ale densității pentru fiecare produs petrolier principal de tip standard în parte, se publică pe pagina web oficială a Agenției.

(4) Se interzice comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard la un preț ce depășește prețul maxim stabilit de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

[Art.4 în redacția Legii nr.96 din 24.08.2021, în vigoare 01.09.2021]

[Art.4 în redacția Legii nr.54 din 09.04.2021, în vigoare 14.06.2021]

[Art.4 în redacția Legii nr.302 din 30.11.2018, în vigoare 01.01.2019]

[Art.4 modificat prin Legea nr.152 din 20.07.2018, în vigoare 03.09.2018]

Articolul 5. Protecția drepturilor și intereselor legitime ale consumatorului de produse petroliere

(1) Protecția drepturilor și intereselor legitime ale consumatorului de produse petroliere se efectuează în conformitate cu prezenta lege, cu [Legea privind protecția consumatorului](#) și cu alte acte normative.

(2) Caracterul inofensiv al produselor petroliere pentru sănătatea populației, pentru bunurile consumatorului și pentru mediul înconjurător este garantat prin calitatea acestor produse, reglementată de actele normative.

(3) Produsele petroliere importate și comercializate trebuie să corespundă prevederilor actelor normative și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Importatorul și vânzătorul cu amănuntul au obligația de a păstra și prezenta, la cererea Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, documentația necesară pentru demonstrarea conformității produsului, în conformitate cu actele normative ale Guvernului. Controlul calității produselor petroliere și al respectării documentelor normative referitoare la acestea îl efectuează Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor.

(3¹) Ministerul Economiei și Ministerul Mediului, în calitate de organe centrale de specialitate ale administrației publice, elaborează politici publice și acte normative privind procesul de monitorizare a respectării specificațiilor de mediu pentru produsele petroliere. Monitorizarea respectării cerințelor prezentate în specificațiile de mediu pentru produsele petroliere se realizează în cadrul unui sistem de monitorizare aprobat de către Guvern.

(4) Consumatorul de produse petroliere are dreptul:

a) la protecția de stat a drepturilor și intereselor sale legitime;

b) la protecția contra riscului de a achiziționa produse petroliere necalitative care i-ar afecta

securitatea, sănătatea și viața sau i-ar deteriora mijloacele de transport și mecanismele;

c) la informații complete, veridice și precise despre principalele caracteristici calitative și cantitative ale produselor petroliere pe care le cumpără;

d) la repararea de către vânzător a daunelor cauzate prin comercializarea de produse petroliere necalitative.

(5) Drepturile consumatorului de produse petroliere sînt apărute de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, de instanțele judecătorești, Ministerul Economiei, prin intermediul Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor, de alte autorități ale administrației publice, precum și de organizațiile obștești ale consumatorilor.

[Art.5 modificat prin Legea nr.156 din 09.06.2022, în vigoare 01.07.2022]

[Art.5 modificat prin Legea nr.40 din 17.02.2022, în vigoare 01.03.2022]

[Art.5 modificat prin Legea nr.96 din 24.08.2021, în vigoare 01.09.2021]

[Art.5 modificat prin [Legea nr.168 din 26.07.2018](#), în vigoare 24.02.2019]

Capitolul II

ATRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE PE PIAȚA PRODUSELOR PETROLIERE

Articolul 6. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică

(1) Reglementarea de stat a pieței produselor petroliere este prerogativa Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (denumită în continuare *Agencție*). Inițierea, desfășurarea, lichidarea și controlul activității de întreprinzător în domeniul produselor petroliere se stabilesc prin legi.

(2) Agenția promovează politica unitară a statului pe piața produselor petroliere prin licențierea, reglementarea și controlul activității participanților la această piață în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte normative.

(3) Agenția activează în baza legislației în vigoare.

(4) În vederea îndeplinirii prevederilor prezentei legi, Agenția colaborează cu organul central de specialitate, cu Consiliul Concurenței, în special prin furnizarea reciprocă de informații necesare aplicării atât a prevederilor legislației concurenței, cât și a prevederilor legislației din domeniile energiei, cu ministerele și cu alte organe ale administrației publice centrale sau locale interesate, cu asociațiile consumatorilor.

(5) Agenția elaborează Metodologia de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere în conformitate cu Normele generale de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere principale de tip standard, stipulate în anexa nr.2 la prezenta lege.

(6) Agenția aprobă Metodologia de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere și supraveghează respectarea acesteia.

[Art.6 completat prin Legea nr.96 din 24.08.2021, în vigoare 01.09.2021]

Articolul 7. Autoritățile abilitate cu dreptul de a acorda licențe și autorizații de import al motorinei

(1) Cu dreptul de a acorda licențe pentru genurile de activitate prevăzute la art.12 și autorizații de import al motorinei este abilitată Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(2) Licențele se eliberează, în conformitate cu prezenta lege și [Legea nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, pe un termen de 5 ani.

(2¹) Modul de solicitare, acordare, suspendare și retragere a actelor permissive prevăzute de prezenta lege este stabilit de [Legea nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător în partea în care nu este reglementat de prezenta lege.

(3) Taxa de licență pentru genurile de activitate indicate la art.12 se achită anual conform anexei nr.2 la [Legea nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, iar taxa pentru eliberarea autorizației de import al motorinei – conform anexei nr.1 la legea menționată. Sumele încasate la eliberarea licențelor și autorizațiilor de import al motorinei se varsă integral la bugetul de stat.

(4) Principalele atribuții ale autorităților abilitate cu dreptul de a acorda licențe și autorizații de import al motorinei sînt:

- a) acordarea de licențe și autorizații de import al motorinei;
- b) ținerea registrului persoanelor juridice cărora li s-au acordat licențe și a registrului importatorilor de motorină pentru consum propriu;
- c) monitorizarea respectării de către titularul de licență și de autorizație de import al motorinei a condițiilor licenței și autorizației de import al motorinei, inclusiv a respectării condițiilor speciale pentru importatorii de produse petroliere principale;
- d) participarea, în limitele competenței stabilite în lege, la efectuarea de controale asupra activității participanților la piața produselor petroliere;
- e) examinarea și soluționarea, în limitele competenței, a diferendelor dintre participanții la piața produselor petroliere;
- f) elaborarea de către Agenție a bilanțelor produselor petroliere.

[Art.7 modificat prin [Legea nr.185 din 21.09.2017](#), în vigoare 27.10.2017]

Articolul 8. Drepturile autorității abilitate cu dreptul de a acorda licențe și autorizații de import al motorinei

(1) Pentru a-și îndeplini efectiv atribuțiile, autoritățile abilitate cu dreptul de a acorda licențe și autorizații de import al motorinei sînt în drept:

- a) să aibă acces liber în spațiile, clădirile, la activele titularului de licență și de autorizație de import al motorinei, la documentele aferente activităților licențiate, să obțină copii de pe acestea;
- b) să solicite rapoarte și explicații scrise;
- c) să elaboreze și să emită regulamente și alte acte normative ce țin de genurile de activitate licențiate;
- d) să reperfecteze, să suspende, să retragă licențe în conformitate cu prezenta lege și cu [Legea nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător;
- e) să constate contravenții și să încheie procese-verbale conform prevederilor [Codului contravențional al Republicii Moldova](#).

(2) Organele afacerilor interne sînt obligate să acorde, la cerere, tot sprijinul persoanelor împuternicite ale autorității abilitate cu dreptul de a acorda licențe și autorizații de import al motorinei, să le însoțească în misiuni de control al activității participanților la piața produselor petroliere.

[Art.8 modificat prin [Legea nr.185 din 21.09.2017](#), în vigoare 27.10.2017]

Articolul 9. Transparența informației

(1) Agenția va prezenta anual, pînă la data de 15 martie, Parlamentului și Guvernului, raport care va cuprinde un compartiment financiar privind efectuarea cheltuielilor pe parcursul anului precedent, alte informații despre situația de pe piața produselor petroliere.

(2) Agenția publică trimestrial în presă lista participanților la piața produselor petroliere principale cărora le-au fost acordate licențe.

(3) Agenția publică trimestrial în presă un raport privind situația de pe piața internă și cea externă a produselor petroliere principale și gazelor lichefiate.

Articolul 10. Bugetul Agenției

Agenția își formează bugetul în modul stabilit în [Legea nr.1525-XIII din 19 februarie 1998](#) cu privire la energetică.

Articolul 11. Administrarea Agenției

Agenția este condusă de Consiliul de administrație conform principiilor prevăzute în [Legea nr.1525-XIII din 19 februarie 1998](#) cu privire la energetică.

Capitolul III **ACORDAREA DE LICENȚE**

Articolul 12. Genurile de activitate pentru care se eliberează licențe

Se acordă licențe pentru următoarele genuri de activitate pe piața produselor petroliere:

- a) importul și comercializarea cu ridicata și/sau cu amănuntul a benzinei și a motorinei la stațiile de alimentare;
- b) importul și comercializarea cu ridicata și/sau cu amănuntul a gazului lichefiat la stațiile de alimentare.

Articolul 13. Condiții generale de activitate pe piața produselor petroliere

(1) Importatorul de produse petroliere este în drept să efectueze:

- a) importul, păstrarea stocurilor curente de produse petroliere, comercializarea lor cu ridicata;
- b) transportul produselor petroliere, comercializarea lor cu amănuntul, dacă fiecare dintre aceste genuri de activitate este desfășurat de o subdiviziune cu evidență primară și cea contabilă separate.

(2) Poate fi transportator de produse petroliere numai agentul economic care dispune de mijloace de transport specializat.

(3) Depozitarea produselor petroliere se va face numai în depozite petroliere și stații certificate de alimentare cu produse petroliere, iar comercializarea lor – numai prin intermediul stațiilor certificate de alimentare cu produse petroliere și magazinelor specializate.

(4) Vânzătorul cu amănuntul nu este în drept să țină în același recipient benzină sau motorină de diferite mărci.

[Art.13 completat prin Legea nr.96 din 24.08.2021, în vigoare 01.09.2021]

[Art.13 modificat prin Legea nr.54 din 09.04.2021, în vigoare 14.06.2021]

Articolul 14. Condiții speciale de acordare a licențelor

(1) În scopul asigurării securității energetice a țării, pentru importatorii de produse petroliere se stabilesc următoarele condiții speciale de activitate pe piața produselor petroliere:

- a) deținerea de către importatorii de produse petroliere principale a depozitelor petroliere proprii și/sau închiriate pentru păstrarea produselor petroliere principale în volum minim de 1000 m³;
- b) existența la importatorii de gaz lichefiat a depozitelor proprii și/sau închiriate pentru păstrarea gazului lichefiat în volum minim de 150 m³.

(2) Licența pentru activitatea de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale și gazelor lichefiate se eliberează pe baza actului care confirmă că solicitantul dispune de o stație certificată (de stații certificate) de alimentare cu produse petroliere, care corespund condițiilor stipulate la art.26 alin.(5).

(3) În clauzele suplimentare ale licenței se enumără:

- a) recipientele separate pentru depozitarea produselor petroliere principale și locul amplasării acestora;
- b) filialele și subdiviziunile separate teritorial, sediul lor – pentru fiecare participant la piața produselor petroliere.

(4) În scopul asigurării securității industriale la exploatarea depozitelor petroliere și a stațiilor de alimentare cu produse petroliere principale și cu gaze lichefiate, agenții economici sunt obligați să se înregistreze în Registrul de stat al obiectivelor industriale și al instalațiilor tehnice potențial periculoase.

[Art.14 modificat prin Legea nr.151 din 09.06.2022, în vigoare 15.07.2023]

[Art.14 modificat prin Legea nr.96 din 24.08.2021, în vigoare 01.09.2021]

Articolul 15. Eliberarea, reperfectarea licenței și eliberarea duplicatului acesteia

(1) Eliberarea, reperfectarea licenței și eliberarea duplicatului acesteia pentru activitățile prevăzute la art.14 se efectuează conform procedurii stabilite în [Legea nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(2) Suplimentar documentelor stabilite în [Legea nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, solicitantul de licență prezintă Agenției raportul financiar (pentru persoana juridică care activează) sau extrasul din contul bancar în cazul inițierii afacerii, documentele ce confirmă că dispune de mijloace tehnice și de personal calificat în vederea desfășurării activității pentru care se

solicită licență.

(3) Licența este însoțită, în mod obligatoriu, de condițiile de desfășurare a activității licențiate, care corespund prevederilor din legi și sînt parte integrantă a licenței.

Articolul 16. Suspendarea și reluarea valabilității licenței

(1) Agenția suspendă licența și dispune reluarea valabilității licenței în conformitate cu procedura stabilită de [Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător](#) și de [Legea nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(2) Drept temei pentru suspendarea licenței servesc:

a) cererea titularului de licență;
b) nerespectarea condițiilor de desfășurare a genurilor de activitate prevăzute de prezenta lege (denumite în continuare *condițiile licenței*) și a prescripțiilor Agenției privind lichidarea încălcărilor condițiilor licenței.

(3) În cazul încălcării prevederilor art.4, Agenția poate suspenda licența pe un termen de două luni, cu adresarea ulterioară în instanță judecătorească. Adresarea în instanță judecătorească trebuie efectuată în termen de 3 zile lucrătoare de la data adoptării hotărîrii privind suspendarea licenței. În cazul nerespectării termenului respectiv, valabilitatea licenței se consideră reluată de drept. Hotărîrea Agenției privind suspendarea licenței se aplică pînă la rămînerea definitivă și irevocabilă a hotărîrii judecătorești.

[Art.16 completat prin [Legea nr.302 din 30.11.2018](#), în vigoare 01.01.2019]

Articolul 17. Retragerea licenței

(1) Agenția retrage licența cu respectarea procedurii stabilite de [Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător](#) și de [Legea nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(2) Drept temei pentru retragerea licenței servesc:

a) cererea titularului de licență privind retragerea acesteia;
b) decizia cu privire la anularea înregistrării de stat a titularului de licență;
c) neachitarea plății regulatorii în termenul stabilit de Agenție;
d) depistarea unor date neautentice în documentele prezentate Agenției, dacă ele nu au fost remediate sau nu pot fi remediate în termenul stabilit;
e) stabilirea faptului de transmitere a licenței sau a copiei de pe aceasta altei persoane, în scopul desfășurării genului de activitate stipulat în licență;
f) neînlăturarea, în termenul stabilit, a circumstanțelor care au condus la suspendarea licenței;
g) nerespectarea repetată a prescripțiilor privind lichidarea încălcărilor ce țin de condițiile licenței.

Capitolul IV

IMPORTUL ȘI EXPORTUL (REEXPORTUL) PRODUSELOR PETROLIERE

Articolul 18. Importul produselor petroliere

(1) Importul produselor petroliere se efectuează prin punctele de trecere a frontierei vamale, care au autorizații respective, nemijlocit la depozitele petroliere ale importatorului sau la depozitele petroliere vamale. Punctele de trecere a frontierei vamale și modalitatea de transportare a produselor petroliere importate se stabilesc de Guvern.

(2) Vămuirea produselor petroliere importate se efectuează la punctele de trecere a frontierei vamale, cu onorarea impozitelor, taxelor și altor obligații de plată, fără drept de amînare, treceri în cont și compensări, dacă legislația în vigoare nu prevede altfel.

(3) Produsele petroliere ce se importă sînt livrate numai importatorului, care le comercializează vînzătorilor cu amănuntul și cumpărătorilor cu ridicata.

Articolul 19. Importul de motorină pentru consum propriu

Nu se supun licențierii importurile de motorină pentru consum propriu efectuate de către producătorii agricoli, înregistrați ca persoane juridice, în baza autorizației de import al motorinei în

calitate de carburant pentru utilaj, transport sau tehnică agricolă, utilizate nemijlocit în activitatea agrară.

Articolul 20. Eliberarea și retragerea autorizației de import al motorinei

(1) Autorizația de import al motorinei se eliberează de Agenție, la cererea scrisă a producătorului agricol. Modul de solicitare, acordare, suspendare și retragere a autorizației de import al motorinei este stabilit de [Legea nr.160/2011](#) privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător în partea în care nu este reglementat de prezenta lege.

(2) Cererea pentru acordarea autorizației de import al motorinei se întocmește conform modelului prevăzut în anexa nr.1 la prezenta lege. Cererea, însoțită de documentele prevăzute expres în aceasta, se depune la Agenție. În termen de 15 zile de la înregistrarea cererii, Agenția eliberează autorizația de import al motorinei dacă producătorul agricol îndeplinește următoarele condiții:

- a) deține în proprietate sau în arendă terenuri agricole;
- b) deține în proprietate sau folosință depozite de păstrare a motorinei;
- c) deține în proprietate sau folosință tehnică agricolă care consumă motorină.

(3) În autorizația de import al motorinei, Agenția stabilește cantitatea motorinei ce urmează a fi importată în funcție de suprafața terenurilor agricole deținute în proprietate sau în arendă și de normele de consum al motorinei pe 1 ha de teren agricol. Este interzis importul unei cantități de motorină mai mare decât cea indicată în autorizația de import al motorinei.

(4) În cazul autorizării importului motorinei pentru consumul propriu al cooperativelor de întreprinzător care includ mai mulți membri producători agricoli, condițiile prevăzute la alin.(2) lit.a) și c) sînt obligatorii pentru fiecare membru în parte, iar condiția prevăzută la alin.(2) lit.b) se aplică pentru cooperativele de întreprinzător.

(5) Agenția retrage autorizația de import al motorinei în următoarele cazuri:

a) producătorul agricol a comis în mod repetat fapte ce constituie încălcări ale regimului mărfurilor accizate conform [Codului fiscal al Republicii Moldova](#);

b) producătorul agricol a utilizat motorina importată în alte scopuri decât pentru consum propriu.

(6) Decizia de retragere a autorizației de import al motorinei se comunică titularului și produce efecte de la data comunicării sau de la o altă dată cuprinsă în aceasta.

(7) O nouă autorizație de import al motorinei va putea fi obținută după 24 de luni de la data retragerii autorizației.

(8) Eliberarea autorizației de import al motorinei, prelungirea valabilității, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilității sau retragerea, precum și eliberarea duplicatului acesteia se efectuează în condițiile prezentei legi și în conformitate cu [Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător](#).

(9) Agenția, în termen de 5 zile de la data eliberării sau retragerii autorizațiilor de import al motorinei, în vederea monitorizării utilizării motorinei, prezintă Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat informații privitor la autorizațiile de import al motorinei eliberate sau retrase.

(10) Autorizația se eliberează gratis.

[Art.20 modificat prin [Legea nr.54 din 09.04.2021](#), în vigoare 14.06.2021]

[Art.20 completat prin [Legea nr.185 din 21.09.2017](#), în vigoare 27.10.2017]

[Art.20 modificat prin [Legea nr.178 din 21.07.2017](#), în vigoare 18.08.2017]

Articolul 21. Exportul (reexportul) produselor petroliere

(1) Exportul (reexportul) produselor petroliere se efectuează numai de către importator, în modul stabilit de legislație.

(2) Exportul (reexportul) de produse petroliere se face cu autorizația Agenției și a organului vamal, în condițiile legii.

Capitolul V

TRANSPORTUL ȘI PĂSTRAREA PRODUSELOR PETROLIERE

Articolul 22. Transportul produselor petroliere

(1) Transportul produselor petroliere se efectuează cu mijloace de transport specializat, autorizate de Agenția Națională Transport Auto, cu respectarea cerințelor ecologice și de apărare împotriva incendiilor și exploziilor. Condițiile și modul de autorizare și de avizare a transportului specializat se stabilesc prin lege.

(2) Importatorul este obligat să sigileze, în modul stabilit de actele normative, recipientele mijloacelor de transport specializat, în care sînt transportate produse petroliere. Desigilarea și sigilarea în punctele de trecere a frontierei vamale se va efectua conform Regulamentului de identificare a produselor petroliere aprobat de Guvern cu eliberarea unui certificat de identificare a produselor petroliere.

(3) Importatorul este proprietar al produselor petroliere transportate pînă în momentul predării lor către cumpărător în modul stabilit.

(4) Transportatorul este obligat să dețină asupra sa documentele de însoțire, certificatul de proveniență și de identificare a produselor petroliere, documentul ce confirmă recepționarea lor de la importator.

(5) Tranzitul de produse petroliere prin teritoriul vamal al țării se efectuează sub supraveghere vamală cu declararea obligatorie a acestora la punctele de trecere a frontierei vamale.

[Art.22 modificat prin [Legea nr.156 din 09.06.2022](#), în vigoare 01.07.2022]

[Art.22 modificat prin [Legea nr.79 din 24.05.2018](#), în vigoare 15.06.2018]

Articolul 23. Păstrarea produselor petroliere

(1) Amplasarea obiectelor pentru păstrarea și comercializarea produselor petroliere se efectuează cu respectarea regulamentului aprobat de Guvern și în conformitate cu documentația de urbanism și amenajare a teritoriului aprobată în modul stabilit, cu actele normative și documentele tehnice normative în construcții, cu cele de securitate industrială și de protecție împotriva incendiilor, cu normele ecologice și tehnico-sanitare.

(2) Nu se admite păstrarea în același recipient a benzinei sau motorinei de diferite mărci.

(3) Recipientul de păstrare a produselor petroliere principale trebuie să fie utilat cu aparate de măsurare și control, să aibă la un loc vizibil firma proprietarului.

(4) Produsele petroliere principale se păstrează în recipiente separate și sînt supuse evidenței automatizate în condițiile stabilite prin legi.

(5) Securitatea păstrării produselor petroliere este garantată de participanții la piața produselor petroliere, care trebuie să dispună de mijloace tehnice pentru prevenirea avariilor și lichidarea consecințelor lor.

(6) Obiectele pentru păstrarea și comercializarea produselor petroliere sînt supuse înregistrării de stat în Registrul obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară.

(7) Pentru păstrarea produselor petroliere în corespundere cu cerințele de securitate industrială și cu cerințele față de localizarea și lichidarea efectelor avariilor, agentul economic emite declarația privind securitatea industrială, conform anexei nr.2 tabelul 1 grupa B din [Legea privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase](#), care se prezintă Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică la înscrierea agentului economic în Registrul de stat al obiectelor industriale periculoase.

[Art.23 modificat prin [Legea nr.132 din 26.05.2023](#), în vigoare 08.06.2023]

[Art.23 modificat prin [Legea nr.185 din 21.09.2017](#), în vigoare 27.10.2017]

Capitolul VI

COMERCIALIZAREA PRODUSELOR PETROLIERE

Articolul 24. Comercializarea produselor petroliere

Participanții la piața produselor petroliere sînt în drept să achiziționeze pe teritoriul țării produse petroliere spre a le vinde.

[Art.24 în redacția [Legii nr.288 din 15.12.2017](#), în vigoare 01.01.2018]

Articolul 25. Comercializarea cu ridicata a produselor petroliere

(1) Dreptul la comercializare cu ridicata a produselor petroliere îl au numai importatorii și cumpărătorii cu ridicata.

(2) Comercializarea cu ridicata a produselor petroliere se efectuează în bază de contract, încheiat în scris, în conformitate cu legislația în vigoare și cu Regulamentul cu privire la depozitarea și comercializarea cu ridicata, prin sistem automatizat, a produselor petroliere identificate, aprobat de Guvern. Toate operațiunile de livrare a produselor petroliere către consumator pe teritoriul țării se efectuează conform facturilor de expediție, înregistrate la Serviciul Fiscal de Stat.

(3) Particularitățile achiziționării cu ridicata a produselor petroliere pentru necesitățile statului sînt stabilite în acte legislative speciale.

[Art.25 completat prin [Legea nr.288 din 15.12.2017](#), în vigoare 01.01.2018]

[Art.25 modificat prin [Legea nr.178 din 21.07.2017](#), în vigoare 18.08.2017]

Articolul 26. Comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale și a gazelor lichefiate

(1) Vânzătorii cu amănuntul comercializează produse petroliere principale și gaze lichefiate numai la stațiile de alimentare licențiate, înregistrate ca persoane juridice, sau la filialele unor astfel de stații, în temeiul contractelor de vânzare-cumpărare cu amănuntul, în conformitate cu legislația în vigoare și cu Regulamentul de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere aprobat de Guvern.

(2) Stația de alimentare cu produse petroliere principale și stația de alimentare cu gaze lichefiate trebuie să aibă un semn de firmă și să-l amplaseze în loc vizibil, să dețină informație despre importatorul produselor petroliere, pe care le comercializează, despre calitatea lor.

(3) La stația de alimentare cu produse petroliere principale și la stația de alimentare cu gaze lichefiate se vor afișa, în loc vizibil, numele și prenumele vânzătorului, copia de pe licența pentru comerț cu amănuntul, orarul, principalele tipuri de produse petroliere aflate în vânzare, prețul lor cu amănuntul.

(4) Stația de alimentare cu produse petroliere principale și stația de alimentare cu gaze lichefiate vor ține evidența primară și evidența contabilă, după caz, a recepționării și comercializării produselor petroliere, evidența mijloacelor financiare încasate din comercializare, vor prezenta rapoarte financiare și statistice, informații, în conformitate cu legislația în vigoare.

(5) Comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale și a gazelor lichefiate se face numai la stațiile de alimentare care au fost supuse în prealabil evaluării impactului asupra mediului și/sau, după caz, evaluării biodiversității în conformitate cu [Legea nr.86/2014](#) privind evaluarea impactului asupra mediului, prin dispozitiv de alimentare utilat cu aparate de casă și de control cu memorie fiscală conectate la distribuitor.

[Art.26 modificat prin [Legea nr.369 din 30.11.2023](#), în vigoare 21.12.2023]

Capitolul VII

EVIDENȚA ȘI DĂRILE DE SEAMĂ. LITIGIILE ȘI RĂSPUNDEREA

Articolul 27. Evidența produselor petroliere

(1) Cantitatea de produse petroliere importate, exportate (reexportate), tranzitate, transportate, depozitate și comercializate este supusă evidenței prin aparate de măsurat și de control.

(2) Participanții la piața produselor petroliere vor ține evidența primară și evidența contabilă a cumpărării și vânzării produselor petroliere și vor întocmi rapoarte financiare și statistice, în condițiile legii.

(3) Participanții la piața produselor petroliere vor ține evidența separată a cheltuielilor și veniturilor pentru fiecare gen de activitate de pe piața produselor petroliere.

(4) La procurarea, darea în exploatare a depozitelor petroliere și stațiilor de alimentare cu produse petroliere, posesorii obiectelor menționate vor comunica, în termen de 10 zile, despre aceasta autorității de licențiere și organului de control și de supraveghere tehnică de stat în domeniul securității industriale.

Articolul 28. Soluționarea litigiilor și răspunderea participanților la piața produselor petroliere

(1) Surplusul de produse petroliere depistat în timpul controlului de către organele abilitate și nereflectat în darea de seamă prezentată Serviciului Fiscal de Stat, precum și surplusul de produse

petroliere depistat în rezervoare și/sau recipiente în procesul inventarierii la depozitele petroliere și la stațiile de alimentare cu produse petroliere, legalitatea provenienței cărora nu a fost confirmată, vor fi sechestrate în modul stabilit de legislație.

(2) Produsele petroliere introduse ilegal pe teritoriul Republicii Moldova și mijloacele de transport cu care au fost introduse produsele petroliere vor fi sechestrate în modul stabilit de lege.

(3) Autoritatea de licențiere care a depistat lipsa evidenței primare a produselor petroliere, lipsa tabelor de calibrare la rezervoare și conductele de petrol, mijloacelor metrologice de măsurare verificate și în stare de funcționare, aparatelor de casă cu memorie fiscală conectate la distribuitor și altor mijloace de evidență și control sînt în drept să sisteze activitatea depozitelor petroliere, stațiilor de alimentare cu produse petroliere pînă la înlăturarea încălcărilor depistate.

(4) Litigiile dintre participanții la piața produselor petroliere se examinează în instanțe judecătorești competente.

(5) Vînzătorul de produse petroliere poartă răspundere, inclusiv materială, pentru securitatea cumpărătorului și a bunurilor lui aflate pe teritoriul depozitului sau stației de alimentare, pentru respectarea normelor de ecologie.

(6) Participanții la piața produselor petroliere poartă răspundere în conformitate cu legea.

[Art.28 modificat prin [Legea nr.178 din 21.07.2017](#), în vigoare 18.08.2017]

Capitolul VIII

DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE

Articolul 29.

(1) Licențele pentru activități pe piața produselor petroliere principale eliberate înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi sînt valabile pînă la data indicată în ele.

(2) Participanții la piața produselor petroliere care, pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, nu au avut semn de firmă, vor îndeplini, în termen de 6 luni, prevederile art.26.

Articolul 30.

(1) Guvernul:

în termen de 3 luni:

- va aproba schema de amplasare a stațiilor de alimentare cu produse petroliere și a depozitelor petroliere pe teritoriul Republicii Moldova;

- va prezenta Parlamentului propuneri privind punerea actelor normative în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

- va asigura abrogarea sau modificarea de către ministere și departamente a actelor normative ce contravin prezentei legi;

- va elabora și va aproba actele normative specificate în prezenta lege;

- pînă la 1 ianuarie 2002, va lua măsuri pentru instalarea unui sistem de control vamal electronic la toate punctele de trecere a frontierei vamale.

(2) Pînă la punerea în concordanță cu prezenta lege, actele legislative și alte acte normative se vor aplica în măsura în care nu contravin prevederilor ei.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Eugenia OSTAPCIUC

Chișinău, 30 iulie 2001.

Nr.461-XV.

Anexa nr.1

CERERE
pentru acordarea autorizației de import al motorinei

1. Denumirea producătorului agricol			
2. Adresa			Localitatea _____ Strada _____ Bloc _____ Scara _____ Etaj _____ Ap _____ Cod poștal _____
3. Număr de telefon			
4. Fax			
5. Adresa de e-mail			
6. Codul fiscal			
7. Numele, prenumele, IDNP al administratorului			
8. Locul primirii produselor petroliere			Localitatea _____ Strada _____ Cod poștal _____
9. Capacitatea de depozitare			
Denumirea produsului	Poziția tarifară	Standardul produsului petrolier	Cantitatea estimată pentru a fi importată pe un an
<p>10. Documente de anexat:</p> <ul style="list-style-type: none"> – copii ale documentelor care atestă forma de deținere a terenurilor agricole (proprietate sau arendă); – copii ale documentelor care atestă forma de deținere a depozitelor de păstrare a motorinei (proprietate, locațiune etc.); – copii ale documentelor care atestă forma de deținere a tehnicii agricole care consumă motorină (proprietate, leasing etc.). <p>Cunoscînd dispozițiile art.352¹ privind falsul în declarații din Codul penal al Republicii Moldova, declar că datele înscrise în acest formular, precum și documentele anexate sînt corecte și complete.</p> <p>Data _____</p> <p>Numele și prenumele administratorului _____</p> <p>Semnătura și ștampila _____</p>			

[Anexa nr.1 modificată prin Legea nr.151 din 09.06.2022, în vigoare 15.07.2023]

[Anexa devine Anexa nr.1 prin Legea nr.54 din 09.04.2021, în vigoare 14.06.2021]

[Anexa modificată prin [Legea nr.185 din 21.09.2017](#), în vigoare 27.10.2017]

Anexa nr.2

NORME GENERALE
de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere
principale de tip standard

Prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale se vor calcula la 1 litru, separat pentru fiecare tip de produs petrolier principal de tip standard, conform formulei:

$$PC = \left(\frac{PL \times CV + AC}{1000} \times \rho + MC \right) \times \left(1 + \frac{TVA}{100} \right),$$

unde:

PC – prețul maxim de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard, *lei/litru*;

PL – valoarea medie a cotațiilor medii Platts FOB Med (Italy) pentru 14 zile anterioare, *\$/tonă*;

CV – rata oficială medie de schimb stabilită de Banca Națională a Moldovei pentru 14 zile anterioare, *lei/\$*;

AC – cota accizelor, aplicată în conformitate cu [Codul fiscal](#), pentru 14 zile anterioare, *lei/tonă*;

ρ – densitatea tipului de produs petrolier, *kg/litru*;

MC – marja comercială specifică la comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard include cheltuielile de transport și de asigurare până pe teritoriul Republicii Moldova (inclusiv marja rafinării), cheltuielile de manipulare și depozitare, alte cheltuieli aferente vânzării cu amănuntul, precum și profitul, *lei/litru*. Mărimea marjei comerciale specifice se stabilește semestrial de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. În scopul respectării principiului eficienței maxime la cheltuieli minime, Agenția aplică un coeficient de eficientizare, prevăzut de Metodologia de calcul și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, care nu poate depăși 10% din media ponderată a marjelor comerciale specifice ale operatorilor de pe piața produselor petroliere. Marja comercială specifică poate fi ajustată pe parcursul semestrului în cazul apariției unor factori care nu puteau fi prevăzuți la momentul aprobării precedente. Agenția publică pe pagina sa web oficială, pentru fiecare semestru, valorile indicatorilor utilizați la calculul marjei comerciale specifice la comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale de tip standard;

TVA – cota TVA aplicată în conformitate cu [Codul fiscal](#).

[Anexa nr.2 modificată prin Legea nr.40 din 17.02.2022, în vigoare 01.03.2022]

[Anexa nr.2 în redacția Legii nr.96 din 24.08.2021, în vigoare 01.09.2021]

[Anexa nr.2 introdusă prin Legea nr.54 din 09.04.2021, în vigoare 14.06.2021]

---

* Republicată în temeiul art.VIII alin.(2) lit.c) al [Legii Republicii Moldova nr.192 din 23 septembrie 2016](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.369-378, art.749.

Modificată și completată prin legile Republicii Moldova:

[Legea nr.192 din 23.09.2016](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.369-378, art.749; în vigoare 28.10.2016;

[Legea nr.138 din 17.06.2016](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.184-192, art.401; în vigoare 01.07.2016;

[Legea nr.223 din 03.12.2015](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.361-369, art.681; în vigoare 31.03.2016;

[Legea nr.154 din 30.07.2015](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.224-233, art.457; în vigoare 01.01.2016;

[Legea nr.38 din 27.03.2014](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.92-98, art.228;

[Legea nr.162 din 22.07.2011](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.170-175, art.498;

[Legea nr.116 din 23.06.2011](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.122-127, art.344;

[Legea nr.109 din 04.06.2010](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.131-134, art.443;

[Legea nr.131-XVIII din 23.12.2009](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.23-24, art.35;

[Legea nr.107-XVIII din 17.12.2009](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.197-200, art.648;

[Legea nr.280-XVI din 14.12.2007](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.94-96, art.349;

[Legea nr.154-XVI din 21.07.2005](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.126-128, art.611; în vigoare 01.01.2006;

[Legea nr.166-XV din 27.05.2004](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.125-129, art.657;

[Legea nr.430 din 31.10.2003](#) – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.239-242, art.956; în vigoare 01.01.2004.